

NEDELJA

09 SEPT 2016 BR.271

DEO PUBLICISTIČKE AKTIVNOSTI NACIONALNOG NAFTNOG KOMITETA SRBIJE

www.wpcserbia.rs

SVOĐENJE RAČUNA

**Bankroti u naftnom sektoru SAD tek na trećini puta
Fitch Ratings: Ruski naftaši u finansijskoj ravnoteži**

**Prepolovljena „petro-berba“ OPEC-a u 2015, dok je
Ruska zarada od izvoza nafte manja U H1/16 za 30%**

**Nova otkrića nafte na rekordno niskim granama
Nema novih otkrića nafte? Pa šta?**

SADRŽAJ:

NAFTA:

- Rusija praktično bez konkurencije za tržište Srednje i istočne Evrope.....OVDE
- Nova otkrića nafte na rekordno niskim granama.....OVDE
- Nema novih otkrića nafte? Pa šta?.....OVDE
- Analitičari: Tržište se neće uravnotežiti u 2017.....OVDE
- Čelnik BP-a: Ravnoteža se uspostavlja, ali treba očistiti zalihe.....OVDE
- Prepolovljena „petro-berba“ OPEC-a u 2015.....OVDE
- Ruska zarada od izvoza nafte manja za 30% u prvoj polovini 2016.....OVDE
- Bankroti u naftnom sektoru SAD tek na trećini putaOVDE
- Fitch Ratings: Ruski naftaši u finansijskoj ravnoteži... ..OVDE
- Rusija očekuje barem 11 milijardi dolara od ovogodišnje prodaje dela Rosnjefta.....OVDE

GAS:

- Gasprom dobio prve dozvole za Turski tokOVDE
- Oksfordski institut: Zemljama JIE Turski tok ne menja situaciju.....OVDE

REGION:

- Ina objavila ponudu za preuzimanje EneropetrolaOVDE
- RWE počeo i prodaju gasa domaćinstvima u Hrvatskoj.....OVDE
- UNKS: Cene goriva u regionu.....OVDE

Crude Oil Brent Sept 9 2016 0600 GMT - 49.50 Livecharts.co.uk

Rusija bez konkurencije za tržište Srednje i istočne Evrope

LONDON - Rusija će zadržati preovlađujući udeo u snabdevanju naftom na tržištima centralne i istočne Evrope, mada su konkurenti sa Bliskog istoka, poput Saudijske Arabije, Iraka i Irana, odnedavno ušli na ovaj tradicionalno ruski prostor, konstatuje portal *OilPrice.com*. Prošle godine, prva saudijska nafta stigla je do Poljske, a prošlog meseca iranska sirova nafta vratila se na tržište Poljske, posle odsustva od više godina. Mađarska, druga najveća izvozna destinacija ruske nafte u ovom delu Evrope, povećala je uvoz te sirovine iz iračkog Kurdistanu, dok Ukrajina pokušava da postane izvozno čvorište iranske nafte za područje Srednje Evrope.

Naslovi u nekim medijima govorili su da je uplovljavanje iranskog supertankera Atlantus u avgustu u poljsku luku Gdanjsk game-changer, baš kao što je u aprilu tako okarakterisano otvaranje novog poljskog naftnog terminala Naftowy PERN. Poljske i nemačke rafinerije, naime, uglavnom su oslonjene na rusku naftu koja se do njih cevima doprema, pa je ovaj terminal omogućio i uvoz sirove nafte iz drugih, prekomorskih destinacija. Ipak, navodi portal, za *promenu*

pravila igre potrebno je obezbediti još neke pretpostavke. Najpre, uz cenu nafte koja je i dalje niska i zalihe nafte u skladištima na rekordnim visinama, svaki proizvođač pokušava da izbacii što je moguće više nafte na tržište. Iranci, kažu upućeni, prodaju svoju naftu upola cene u odnosu na konkurente u Saudijskog Arabiji i Iraku. Drugo, cena tankerskog transporta je trenutno ekstremno niska. Ako te tarife odskoče, pa izvoz nafte iz Irana i drugih bliskoistočnih zemalja do Baltičkog mora, prestane da bude profitabilan, Poljska će i dalje rukovođena ekonomskom logikom ostati zavisna od isporuka ruskim naftovodom.

Čak i pri sadašnjim povoljnim okolnostima, teško je obezbediti diversifikaciju izvora snabdevanja za zemlje tog dela Evrope, konstatuje *OilPrice.com*. Portal podseća da je nedavno iranska Nacionalna naftna kompanija (NIOC) odbacila ponudu mađarskog MOL-a da mu isporuči iransku laku naftu, navodeći da još nije spremna za takav posao. Osim toga, transport nafte tankerima uvek je bio rizičniji od dopremanja naftovodom. Čak i u slučaju da Ukrajina i Iran potpišu ugovor o korišćenju ukrajinskog naftovodnog sistema, nafta iz te zemlje moraće i dalje da se doprema brodovima do Odese, kroz uske i zagušene turske moreuze, pa je teško argumentovati da je „energetski bezbednije“ orijentisati se na snabdevanje sa nesigurnog Bliskog istoka, umesto naftovodom Družba od „neprijateljske, ali i dalje poslovno orijentisane Rusije“, zaključuje portal.

G'DRIVE FUEL

100
OKTANA

**MOĆNA
TRANSFORMACIJA**

POVEĆANJE SNAGE MOTORA DO 7%

POBOLJŠANA DINAMIKA UBRZANJA DO 10%

SMANJENJE NASLAGA NEČISTOĆA NA MOTORU DO 6 PUTA

**NAJBOLJE JE
PRED VAMA**

Nova otkrića nafte na rekordno niskim granama

NJUJORK - U 2015. godini naftna privreda zabeležila je otkrića novih ležišta nafte u visini tek desetog dela proseka iz poslednjih više od pola veka, tačnije od 1960. na ovamo, objavio je **Bloomberg**. Ova godina bi mogla biti još gora, zbog dodatnog smanjenja investicija naftnih kompanija u oblast istraživanja. Podatke je ovih dana

objavila konsultantska kuća Wood Mackenzie, čiji su analitičari utvrdili da je u 2015. godini otkriveno tek 2,7 milijardi novih barela nafte, a od početka ove godine svega 736 miliona "buradi".

Nema novih otkrića nafte? Pa šta?

NJUJORK - Nova otkrića nafte u svetu pala su na najniži nivo u poslednjih 70 godina, pa je ne mali broj posmatrača počeo sa gotovo apokaliptičnim predskazanjima „o rušenju neba“, ironično na početku nedelje piše saradnik berzanskog portala **SeekingAlpha**, Robert Boslego. On kao kontraargument povlači noseću tezu svog komentara nudi nalaz iz poslednjeg autoritativnog Statističkog pregleda svetske energije, kompanije BP, prema kome svet raspolaže sa sigurnim, odnosno proverenim rezervama nafte dovoljnim za pokrivanje potreba potrošnje u narednih pola veka. Ukupne proverene rezerve nafte u svetu u 2015. smanjene su za 2,4 milijarde barela (-0,1%), na oko 1.700 milijardi barela, što je tek drugi godišnji pad koji registruje BP (prvi je bio 1998.). Rezerve su, inače, sa t5a dva izuzetka porasle za 24%, ili za 320 milijardi barela u poslednjih deset godina - dovoljno da zadovolje 50,7 godina svetske potrošnje. Zašto onda trošiti previše novca u potrazi za dodatnim depozitima nafte, ako već znate gde je ima?“, piše portal i citira čelnika brazilskog naftnog kolosa Petrobrasa, Pedra Parentea: „U svetlu pada cena (nafte), mora se voditi računa o svakom utrošenom dolaru“.

Uvek pruža više od sebe.

Do 6 dinara popusta
na premium ECTO gorivo

Štedi·Nagrađuje·Iznenaduje

Analitičari: Tržište se neće uravnotežiti u 2017.

NJUJORK, LONDON - Većina ekspertskih analiza situacije na tržištu nafte nastale posle ovonedeljnog dogovora Saudijske Arabije i Rusije o saradnji na stabilizaciji tržišta, komentare gradi na premisi - do pola prazne, a ne do pola pune čaše - pa izvlači generalnu konstataciju da ne treba očekivati bitnije efekte koji bi na kratak i srednji rok mogli podići cene nafte iznad sadašnjeg, odnosno nivoa od oko 50 dolara za barel. Dok saudijski ministar energije Khalid al-Falih umanjuje šanse da bi mere mogle biti preduzete u bliskoj budućnosti, njegov ruski kolega Aleksandar Novak poručio je da je spreman saslušati predloge o tome koliko bi dugo proizvodnja trebala biti ograničena u slučaju da se tako dogovore zemlje-proizvođači. Dodao je čak i da bi se moglo razgovarati o smanjenju proizvodnje, što Rijad odbacuje. OPEC i proizvođači van naftnog kartela, održaće neformalne razgovore na marginama formua o energetici koji će se održati u Alžiru od 26. do 28. septembra.

Posle prvog entuzijazma sa kojim je tržište reagovalo na dogovor podižući cene nafte, nastupilo je buđenje u mamurluku prevelikih želja, pa prevlađuju ocene koje sve dalje odlažu prognoze roka kada bi se tržište moglo vratiti u ravnotežu - sa kraja ove, na sve kasnije rokove u idućoj, do čak 2018. godine. **SeekingAlpha** konstatuje da Saudijski i Rusi proizvode naftu na rekordnim nivoima sa naznakama daljeg povećanja. S druge strane, Iran i Irak nastoje da dostignu još veće proizvodne nivoe od postojećih, dok Libija i Nigerija žele da povrate gubitke u proizvodnji. Najzad, malo je naznaka jačanja potražnje za naftom na blizak rok, pa će ovi faktori povećanja proizvodnje odložiti uravnoteženje ponude i potražnje.

Reuters u analizi ocenjuje da dva najveća svetska proizvođača i izvoznika nafte žele jeste cena barela koja bi zadržala gro marginalne proizvodnje van tržišta, ali dovoljno visoka da ojača njihove fiskalne pozicije. Prema analizi te agencije, to je verovatno cena od nekih 55 dolara po barelu - „što, međutim, neće biti lako ostvariti“.

Čelnik BP-a: Ravnoteža se uspostavlja, ali treba očistiti zalihe

VLADIVOSTOK - Bob Dudley, izvršni direktor britanskog BP-a, rekao je da očekuje da cene sirove nafte u svetu ostanu na nivou od oko 50 dolara do kraja ove godine, a „možda

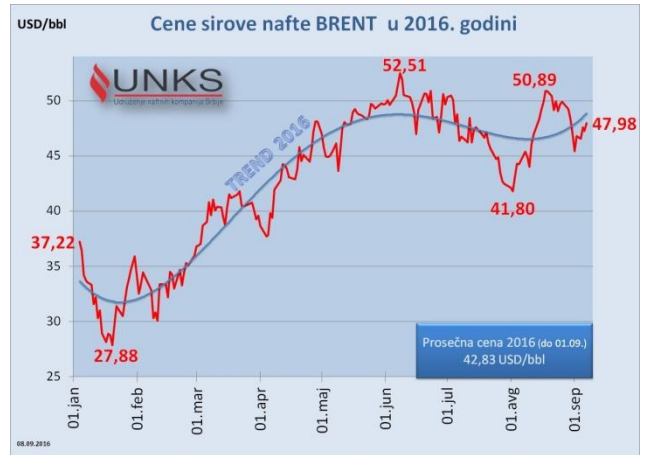

malo iznad toga u 2017.“. On je rekao novinarima na skupu u Vladivostoku prošlog petka da „je ravnoteža na tržištu se upravo uspostavlja. Ali biće potrebno neko vreme da se odrade postojeće zalihe nafte“ (u svetu),“ pojasnio je Dudley.

Moskva očekuje barem 11 mlrd \$ od ovogodišnje prodaje dela Rosnjefta

MOSKVA - Rusija očekuje da do kraja ove godine zaradi više od 11 milijardi dolara od prodaje manjinskog udela u Rosnjeftu, piše u ponedjeljak **Reuters**. Tržišna vrednost državne naftne kompanije pala je na 55 milijardi dolara, usled pada cena nafte i sankcija Zapada. Plan vlade je da zadrži u vlasništvu jednu akciju preko 50% najvećeg proizvođača nafte na svetu. Ministar privrede Rusije, Aleksej Uljukajev rekao je da je primio sva dokumenta potrebna za lansiranje procesa prodaje 19,5% kompanije.

Prepolovljena „petro-berba“ OPEC-a u 2015.

VAŠINGTON - Članice Organizacije zemalja izvoznica nafte (OPEC) zaradile su prošle godine na izvozu sirove nafte 404 milijarde dolara, što je bezmalo upola manje od „petro berbe“ iz 2014., koja im je donela 753 milijarde dolara, objavila je Energetska informativna služba (EIA), američkog ministarstva energije.

Ruska „petro-berba“ manja za 30% do jula 2016.

MOSKVA - Rusija je u prvoj polovini ove godine od izvoza nafte zaradila skoro trećinu manje novca u poređenju sa istom delom 2015., javlja **Tass**. Ruski Federalni zavod za carinske usluge saopštio je da je u periodu od januara do jula tekuće godine od izvoza nafte Rusija zaradila 39,3 milijarde dolara, što je za 29,9% manje od zarade iz prve polovine 2015. Razlog je pad cena nafte, pošto je zarada manja, iako je u međuvremenu količina izvezene nafte veća nego u prvoj polovini 2015.

EIA precizira da je izvozna zarada, svedena na glavu stanovnika članica OPEC, iznosila u 2015. nekih 606 dolara, u odnosu na rekordnih 3.500 dolara iz 1980. EIA procenjuje da će zarada OPEC-a od izvoza sirove nafte ove godine pasti na 341 milijardu dolara, da bi - prema projekcijama eksperata američke agencije - u 2017. odskočila na 427 milijardi dolara. eia.gov

Bankroti u naftnom sektoru SAD tek na trećini puta

NJUJORK - Analitičari situacije u američkom (nekonvencionalnom) naftnom sektoru smatraju da je broj kompanija proizvođača nafte iz škrljaca koji su proglasili bankrot tek trećina onoga što će se na kraju ere niskih cena nafte dogoditi. Obescenjena nafta, zbog koje kompanije nisu bile u stanju da servisiraju velika dugovanja sa kojima su ušle u skupe poslove eksploatacije naftnih škrljaca, primorala je 90 naftnih i gasnih firmi da od početka 2015. potpadnu pod slovo Poglavlja 11, američkog zakona o bankrotu, koji nalaže prezaduženju, odnosno nelikvidnoj firmi da reorganizuje svoje poslove. Te kompanije imaju oko

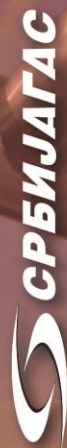

66,5 milijardi dolara ukupnih nepodmirenih dugovanja, pokazuje najnoviji Stečajni pregled firme Haynes and Boone. Suvlasnik te konsultantske kuće, Patrick Hughes, prenosi procene analitičara da je ovo tek trećina finalnog bilansa „rata cenama nafte“ na tlu SAD, koje je prema odomaćenim tumačenjima pokrenula Saudijska Arabija protiv američkih konkurenata koji su pretili da toj monarhiji oduzmu njeno najveće tržište, a time i neutrališu razloge zbog kojih je Vašington smatra jednom od svojih glavnih strateških partnera u svetu. „Ne verujem da će se ponoviti (katastrofalna) situacija iz osamdesetih godina, delom jer imamo likvidnost koja tada nikada nije postojala“, dodaje Hughes, prenosi portal Oil&Gas.com.

Fitch Ratings: Ruski naftaši u finansijskoj ravnoteži

MOSKVA - Vodeće ruske naftne kompanije imali su, generalno, uravnotežene bilansne pozicije novčanih tokova u prvoj polovini ove godine, uprkos niskim cenama nafte i nedavno podignutim fiskalnim nametima, stoji u upravo objavljenoj analizi agencije **Fitch Ratings**. Ova međunarodna rejting kompanija ne očekuje bitnije proemene do kraja godine „jer su novčani tokovi zaštićeni sistemom progresivnog oporezivanja, slabom rubljom i limitiranom pristupu ruskih naftaša međunarodnom tržištu kaputala“. U prvoj polovini ove godine, slobodni novčani tokovi, ruskih naftnih velikana koje prati Fitch u proseku su iznosili dva dolara po barelu nafte pre isplata dividendi i minus pola dolara u post-dividendnom periodu. Agencija ocenjuje da bi ovaj svojevrsni „krvotok preduzeća“ trebalo da ostane u neutralnoj poziciji ukoliko se poreski uslovi za naftnu privredu ne promene, a rublja bude pratila kretanja cena nafte. Ipak, Fitch smatra da je najveći izazov za ruske kompanije buduće povećanje poreza, „utoliko izvesnije ako cene nafte ostanu ispod nivoa od 40 dolara“.

ПОСВЕЋЕНИ ЧИСТОЈ ЕНЕРГИЈИ

ЈП „Србијагас“
Народног фронта 12, Нови Сад, Србија
Тел: +381 21 481 1004, +381 21 481 2703 / Факс: +381 21 481 1305
www.srbijagas.com

Gasprom dobio prve dozvole za *Turski tok*

MOSKVA - Gasprom je diplomatskim kanalima dobila prve dozvole turskih vlasti za realizaciju Turskog toka, nakon obnove rada na projektu i sada počinje njegova realizacija, saopšteno je iz ruske kompanije. „Početak izdavanja dozvola je pokazuje zainteresovanost turskih vlasti za projekat Turski tok i svedoči o prelasku na njegovu praktičnu realizaciju“, navodi se u saopštenju iz Gasproma, prenosi **Sputnik**.

Projekat „Turski tok“ predviđa izgradnju gasovoda po dnu Crnog mora do evropskog dela Turske i na teritoriji Turske do granice sa Grčkom. Dužina morskog dela projekta treba da iznosi oko 919 kilometra, a kopnenog na turskoj teritoriji 180 kilometara. Planirano je da snaga svake od grana gasovoda iznosi po 15,75 milijardi kubnih metara gasa. Ukupna vrednost projekta se procenjuje na 11,4 milijardi dolara.

Oksfordski institut: Zemljama jugoistočne Evrope *Turski tok* ne menja situaciju

LONDON - Ovonedeljna analiza Oxfordskog instituta za ekonomske nauke (OIES) dolazi do zaključka da nedavno oživljeni projekat izgradnje gasovoda *Turski tok* neće imati efekta po zemlje jugoistočne Evrope, „koje će i dalje biti zavisne od snabdevanja ruskim gasom preko ukrajinske tranzitne gasovodne mreže“. **OIES**, naime, prenosi ono što je u vezi sa ovim projektom za sada saopšteno sa ruske strane, a to je da će on biti skromnijih kapaciteta u odnosu na originalni predlog koji je podrazumevao izgradnju četiri cevi kapaciteta po 15,75 milijardi kubika gasa godišnje. Po svoj prilici, realnije je očekivati da se izgradi jedna cev do 2020. što bi Gaspromu omogućilo direktno snabdevanje Turske svim količinama gasa potrebnim toj zemlji, uklanjajući sadašnju rutu preko Ukrajine, pre nego što istekne postojeći ugovor na kraju 2019. Manje su, prema toj analizi, izgledni mogućnosti gradnje i druge cevi, pre nego što Gasprom reši sa Evropskom komisijom složene regulatorne uslove kojima se određuje način na koji proizvođač gasa, ako je istovremeno i transporter, može da snabdeva kupce na teritoriji EU. Pri tom Evropska komisija nastoji da na svaki način odbrani ulogu Ukrajine kao tranzitnog pravca za ruski gas, koja bi bila u dobroj meri umanjena ukoliko bi *Turk stream* dobio i drugu cev. S druge strane, Brisel ne želi da ojača ulogu Turske kao tranzitnog pravca, mimo potencijala koji će mu za evropsko tržište doneti projekat Južnog evropskog gasovoda za dopremanje azerbejdžanskog gasa. Odatle i zaključak da će zemlje južne Evrope najverovatnije i posle 2019. ostati u potpunosti vezane za snabdevanje ruskim gasom preko Ukrajine.

REGION

Ina objavila ponudu za preuzimanje Eneropetrola

SARAJEVO - INA d.d. objavila je ponudu za preuzimanje društva Energoeptrol d.d. Sarajevo. Hrvatska naftna kompanija je nedavno preuzela udeo mađarskog MOL-a u sarajevskom distributeru goriva i tako povećala vlasničko učešće u Energoeptrolu na 67 %- Time je nastala obaveza objavljivanja ponude za preuzimanje ostalih akcija koje nisu u njenom vlasništvu u skladu sa Zakonom o preuzimanju akcionarskih društava. Ina trenutno drži 3.680.258 redovnih akcija Energoeptrola nominalnog iznosa 12,50 KM, a ponuda se odnosi na preostalih 1.812.664 redovnih akcija, što je 33 % od ukupnog broja. Ponuda za preuzimanje upućuje se svim akcionarima Energoeptrola, uključujući i Vladu FBiH, koja poseduje u tom preduzeću 22,1 % deonice. Ponuđena cena po jednoj akciji iznosi 2,30 KM, odnosno 18,40 % od njene nominalne vrednosti. INA je, inače, MOL-ov udeo u Energoeptrolu od 33,5 % platila 0,28 KM po akciji. Ukoliko bi svi deoničari pristali na objavljenu tender ponudu, INA preostali udeo od 33 % oko 4,17 miliona KM. icapital.hr

RWE počeo i prodaju gasa domaćinstvima u Hrvatskoj

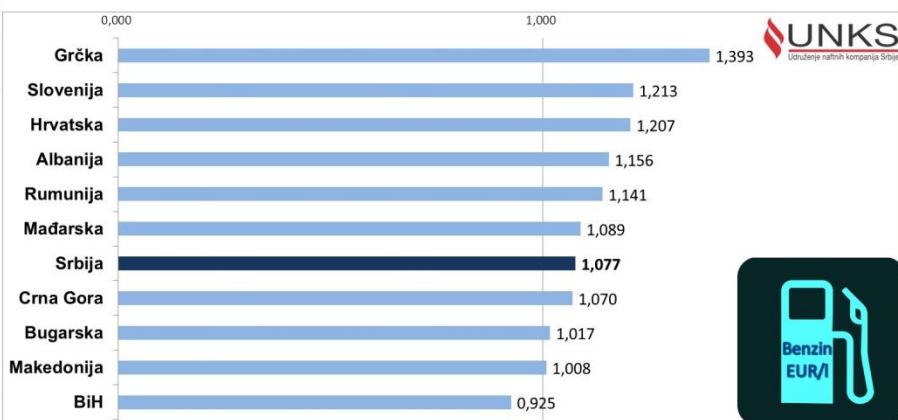
ZAGREB - Nemački RWE proširio je posao snabdevanja hrvatskih potrošača električnom energijom, na posao distribucije prirodnog gasa domaćinstvima u toj zemlji . Kako prenosi **Energetika-net**, RWE se jedina firma koja trenutno domaćinstvima nudi oba energenta. Zoran Miliša, prvi čovek RWE Energije na konferenciji za medije u utorak rekao je da domaćinstva koja odaberu RWE mogu očekivati uštedu od oko pet odsto na svojim računima za gas, a ako ugovore oba energenta ušteda će u proseku iznositi „i do dva mesečna računa godišnje“. RWE Energija trenutno drži blizu 10% tržišta u snabdevanja domaćinstava strujom, a cilja da taj udeo na tržištu gasa dostigne u roku od tri godine.

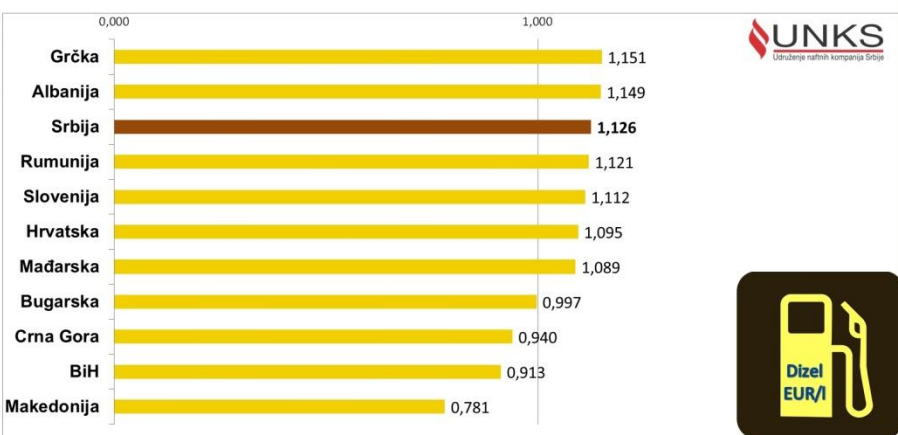
Prosečne maloprodajne cene goriva u zemljama regiona

07.09.2016. izraženo u EUR po srednjem kursu nacionalnih banaka

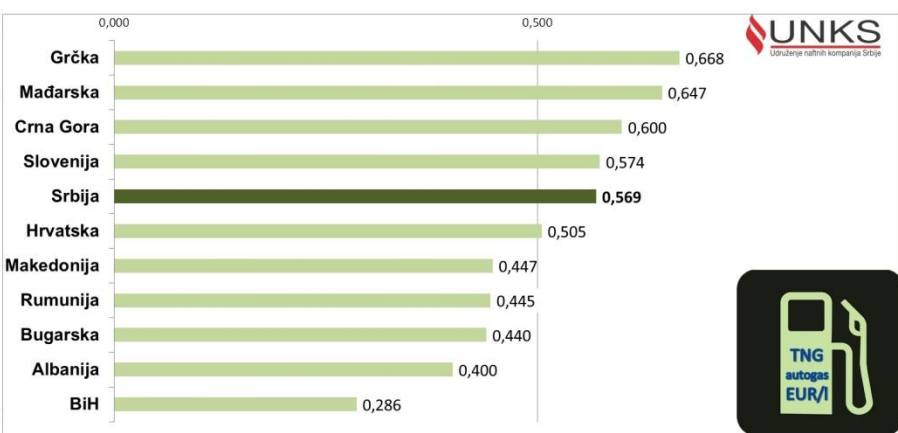
Benzin BMB 95 EN228 (EUR/l)		
UNKS	BMB 95 (EN 228)	u odnosu na prosečnu cenu regiona
Grčka	1,393	24,61%
Slovenija	1,213	8,51%
Hrvatska	1,207	7,97%
Albanija	1,156	3,40%
Rumunija	1,141	2,06%
Mađarska	1,089	-2,58%
Srbija	1,077	-3,68%
Crna Gora	1,070	-4,28%
Bugarska	1,017	-8,98%
Makedonija	1,008	-9,81%
BiH	0,925	-17,21%
Prosečna cena u regionu		1,118

Dizel EN590 (EUR/l)		
UNKS	Evro dizel (EN 590)	u odnosu na prosečnu cenu regiona
Grčka	1,151	10,36%
Albanija	1,149	10,13%
Srbija	1,126	7,93%
Rumunija	1,121	7,46%
Slovenija	1,112	6,62%
Hrvatska	1,095	5,00%
Mađarska	1,089	4,42%
Bugarska	0,997	-4,40%
Crna Gora	0,940	-9,87%
BiH	0,913	-12,49%
Makedonija	0,781	-25,16%
Prosečna cena u regionu		1,043

TNG Autogas EN589 (EUR/l)		
UNKS	TNG autogas (EN 589)	u odnosu na prosečnu cenu regiona
Grčka	0,668	31,65%
Mađarska	0,647	27,57%
Crna Gora	0,600	18,25%
Slovenija	0,574	13,13%
Srbija	0,569	12,20%
Hrvatska	0,505	-0,46%
Makedonija	0,447	-11,87%
Rumunija	0,445	-12,36%
Bugarska	0,440	-13,34%
Albanija	0,400	-21,20%
BiH	0,286	-43,57%
Prosečna cena u regionu		0,507

Udruženje naftnih kompanija Srbije
Vladimira popovića 6, Novi Beograd --- office@unks.rs --- 011 71 21 750

ЗА ЕФИКАСНИЈЕ И СИГУРНИЈЕ ПОСЛОВАЊЕ

КВАЛИФИКОВАНИ ЕЛЕКТРОНСКИ СЕРТИФИКАТИ ПКС

Привредна комора Србије омогућила је својим члановима, свим привредним субјектима бесплатно издавање квалификованих електронских сертификата, помоћу којих можете из своје канцеларије да поднесете ПДВ пријаву, проверавате финансијски рејтинг свог и предузећа са којима сарађујете, оглашавате понуду и тражњу, поднесете царинску декларацију, пријаву и одјаву запослених.

Ова напредна, савремена и јединствена услуга Привредне коморе Србије омогућава предузећима и пословним људима сигурно електронско пословање, смањење трошкова, поједностављење процедура и повећање ефикасности у раду.

pkzca@pks.rs

www.pks.rs/ca

У НАЈБОЉЕМ ИНТЕРЕСУ СРПСКЕ ПРИВРЕДЕ
www.pks.rs

WPCSERBIA

NEDELJA - DEO IZDAVAČKE DELATNOSTI NNKS

Autor, urednik, dizajn: Dušan Daković

Informacije objavljene u ovom pregledu ne treba nužno tumačiti kao stav, ili opredeljenje NNKS prema temama kojima se bave